

STUDIENAMIDDAG “PAARDEN EN PDPO”

Op 2 oktober 2008 organiseerde het Vlaams Ruraal Netwerk een studienamiddag over de mogelijkheden van het Vlaams Programma voor plattelandsontwikkeling voor de Vlaamse paardenhouders. We hadden gekozen voor het landelijke Pellenberg omwille van zijn vlotte bereikbaarheid, het groot aantal paardenhouders in de regio en het feit dat hier reeds meerdere voorlichtingsvergaderingen werden georganiseerd. Was het de locatie of de keuze van het onderwerp, zeker is dat het aantal aanwezigen op deze informatienamiddag groot was: In totaal waren er meer dan honderd paardenhouders afgekomen op deze informatienamiddag

Voor de inleiding en de vlotte overgang tussen de sprekers hebben we een beroep gedaan op Norbert Vettenburg, voorlichter bij de afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling voor de paarden, varkens en kleinvee. Met zijn ervaring van meer dan 20 jaar als voorlichter in deze sectoren was hij de geknipte persoon om de genodigden te ontvangen en te zorgen voor het vlotte verloop van deze informatienamiddag.

Presentatie 1: PDPO II : programma voor Plattelandsontwikkeling – periode 2007-2013

Voor de brede kadering van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling hebben we een beroep gedaan op Patricia De Clercq, afdelingshoofd van de afdeling Organisatie en Strategisch Beleid van het Departement Landbouw en Visserij. Zij is verantwoordelijk voor de uitwerking van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling en daarom de geknipte persoon om de aandachtspunten uit het programma toe te lichten die voor de paardenhouders mogelijk van belang kunnen zijn.

Het Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling is opgebouwd rond vier assen, die elk een bepaald facet van de plattelandsontwikkeling behartigen.

As 1

In deze eerste as worden de maatregelen gebundeld die moeten zorgen voor de versterking van de economische draagkracht van de landbouw. Deze versterking wordt gerealiseerd door het organiseren van opleiding, door het ondersteunen van de structuurverbetering van de landbouwbedrijven en haar afzetkanalen en door het stimuleren van kwaliteit van de landbouwproducten.

Zeker voor wat betreft opleiding kunnen paardenhouders beroep doen op dit programma. De erkende vormingscentra bieden opleidingen aan die door de paardenhouders reeds gekend zijn en als heel waardevol ervaren worden. Voor wat betreft de investeringen en vestigingssteun in de landbouw zijn er eerder beperkte mogelijkheden voor de paardenhouders omdat deze steun wordt voorbehouden voor de beroepslandbouwers. Hier zal de derde spreker dieper meer gedetailleerd op ingaan.

As 2

De tweede as staat voor de verbetering van het milieu en de natuur door landbouwers door het aanbieden van groene en blauwe diensten. Een aantal van deze maatregelen komen zeker in aanmerking voor de paardenhouders.

Landbouwers met percelen in gebieden met nulbemesting kunnen een vergoeding aanvragen bij de Vlaamse Landmaatschappij. Ook voor de beheersovereenkomsten zijn er voor de paardenhouders bepaalde mogelijkheden. Hierop zal nader ingegaan worden door de tweede spreker.

As 3

In de derde as staat de verbetering van de leefbaarheid van het platteland centraal. Naast de steun voor diversificatie van landbouwbedrijven wordt er steun gegeven voor gebiedgerichte werking.

Projecten die de leefbaarheid van het platteland verbeteren kunnen hierbij rekenen op financiële steun. De provincies spelen in deze projecten een centrale rol.

As 4

De vierde as is de Leader-as. Leader staat voor “Liaisons Entre Actions de Developpement de l’Economie Rurale”. Projecten die de economische leefbaarheid van het platteland kunnen versterken worden hierbij ondersteund. De thema’s zijn dezelfde als voor de derde as en ook de provincie speelt een belangrijke rol. De plaatselijke groepen spelen hier echter de sleutelrol. Zij staan in voor de keuze van de projecten die zullen worden uitgevoerd.

Voor de paardenhouderij zijn er in as 3 en in as 4 zeker mogelijkheden om projecten in te dienen. De vierde spreker zal hier een voorbeeld van toelichten.

In totaal zal in deze programmaperiode steun verleend worden voor een totaal bedrag van 667.574.908 euro, waarvan ongeveer één derde, 224.520.709 euro door Europa wordt gefinancierd.

Als slot lichtte Patricia de missie en de doelstellingen toe van het Vlaams Ruraal Netwerk. Deze doelstellingen zijn breed sensibiliseren rond plattelandontwikkeling, activeren door opsporing, analyse en verspreiding van goede praktijken ten slotte ondersteunen door het aanreiken van algemene en thematische informatie en voorlichting.

Uit deze presentatie werd duidelijk dat de paardenhouders in de vier assen van het Vlaams Programma voor plattelandontwikkeling aanspraak kunnen maken op ondersteuning. Aan de hand van de toelichtingen van de volgende sprekers werd dit verder verduidelijkt.

Presentatie 2: beheerovereenkomsten

Evelyne Goemaere is diensthoofd Plattelandsbeheer bij de Vlaamse Landmaatschappij in de Provinciale Afdeling in Gent. Zij lichtte het concept van beheerovereenkomsten toe en gaf aan welke ervan voor de paardenhouders mogelijkheden kunnen bieden.

De beheerovereenkomsten zijn gekoppeld aan een van de volgende beheersdoelen: perceelsrandenbeheer, het beheer van kleine landschapselementen, botanisch beheer, erosiebestrijding, het verbeteren van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater en de soortenbescherming (weidevogels, akkervogels, hamsters).

Evelyne bracht de focus onmiddellijk op het perceelsrandenbeheer en het beheer van kleine landschapselementen als belangrijkste mogelijkheden voor paardenhouders. Aan de hand van praktijkvoorbeelden en prachtige illustraties werd aangetoond wat deze beheerovereenkomsten juist inhielden, hoe ze moeten aangevraagd worden en waar ze meer informatie kunnen bekomen hiervoor.

Uit deze toelichting werd duidelijk dat de paardenhouders mee kunnen bijdragen tot de verbetering van de milieu- en natuurkwaliteit van het platteland en hiervoor kunnen vergoed worden.

Vraagstelling bij presentatie 2

Bij de vraagstelling kwam de vraag uit de zaal of deze beheerovereenkomsten alleen mogelijk zijn in agrarisch gebied of ook voor andere gewestplanbestemmingen gelden. Evelyne antwoordde hierop dat alle percelen in aanmerking komen die zijn aangegeven in de “verzamelaanvraag” (formulier dat de landbouwers jaarlijks indien voor het bekomen van hun premies en voor de aangifte in uitvoering van de mestwetgeving). Naar de gewestplanbestemming wordt hierbij niet gekeken. Wel is het zo dat er geen beheerovereenkomsten kunnen afgesloten worden in de uitbreidingsperimeters van erkende

natuureservaten. Belangrijk is dat er een natuurwaarde wordt gerealiseerd. Daarom komt bij iedere aanvraag een bedrijfsplanner van de VLM het bedrijf bezoeken. De bedrijfsplanner bekijkt samen met de landbouwer de mogelijkheden op het bedrijf en beoordeelt ook of een beheersovereenkomst effectief is.

Presentatie 3: VLIF-steun aan de investeringen en de vestiging in de paardenhouderij

Johan De Schryver is ingenieur bij de Afdeling Structuur en Investerings van het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Hij is al jaren betrokken bij zowel de conceptuele uitwerking als de praktische organisatie van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds. Aan hem de taak om toe te lichten in welke mate het "VLIF" een aanspreekbaar instrument is voor de Vlaamse Paardenhouders.

Johan gaf in zijn inleiding onmiddellijk mee dat dit instrument voor de paardenhouders niet vaak bruikbaar is. Minder dan 1 % van de investeringsdossiers gaan over paarden en in zijn loopbaan van 23 jaar zijn er slechts eenheden dossiers rond overname aanvaard. De reden hiervoor is dat het VLIF zich focust op de beroepslandbouw. Daarom worden bepaalde eisen gesteld aan zowel de landbouwer als aan het landbouwbedrijf zelf. In grote lijnen komt het er op neer dat de landbouwer zijn hoofdinkomen (50 % arbeidsduur en 35 % totale beroepsinkomsten) moet halen uit de landbouwactiviteiten op een leefbaar landbouwbedrijf (o.a. minimale arbeidsbehoefte 0,5 VAK).

Als aan de boven vermelde voorwaarden voldaan is, komen investeringen die verband houden met paardenfokkerij, hengstenhouderij, de productie van paardenmelk en het africhten van zelf gefokte paarden in aanmerking voor steun.

Verder komen investeringen voor een paardenpension en een KI-centrum ook in aanmerking als vormen van diversificatie.

De steun wordt gegeven onder de vorm van een kapitaalpremie of aan de hand van een rentesubsidie van 3% gedurende een periode variërend tussen 5 en 15 jaar.

Bij de vestigingssteun kan de startende landbouwer een steun van maximaal 55.000 euro ontvangen onder de vorm van een vestigingspremie en/of een rentesubsidie van 4% gedurende 10 jaar. Aanvaardbare vestigingskosten zijn overname van de bedrijfsbekleding, aankoop van dieren en materieel als aanvulling, aankoop van bedrijfsgebouwen en overname van aandelen.

Vraagstelling bij presentatie 3

Tijdens de vraagstelling bij de uiteenzettingen van beheersovereenkomsten en het VLIF kwam de vraag naar de reden van het verschil in de definitie van landbouwer bij VLM en bij het VLIF. Om recht te hebben op steun voor vestiging en voor investeringen zijn de voorwaarden strenger omdat deze enerzijds hoofdzakelijk op landbouwactiviteit mogen betrekking hebben en dat ook de leefbaarheid van het bedrijf aantoonbaar moet zijn. Voor de beheersovereenkomsten zijn deze specifieke eisen niet van toepassing. De definitie van landbouwer gehanteerd door de Vlaamse Landmaatschappij is dezelfde als bij de afdeling Markt- en Inkomensbeheer van het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Wie een landbouwactiviteit heeft rangschikt zich als landbouwer. De afdeling Structuur en Investerings richt zich alleen tot de professionele landbouwers die een levensvatbaar bedrijf exploiteren.

Onvermijdelijk kwam ook de vraag uit het publiek naar de interpretatie van de definitie van landbouwer en landbouwactiviteit bij de advisering van bouw dossiers. Hierop werd geantwoord door Johan Verstrynge, afdelingshoofd van de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling. Deze afdeling staat in voor de advisering vanuit landbouwkundig

oogpunt van de bouwdoSSIers. Als algemene stelregel wordt gehanteerd dat elke handeling die te maken heeft met het kweken of die een meerwaarde geeft aan het paard kan worden beschouwd als landbouwactiviteit. Alles wat te maken heeft met het recreatieve wordt niet als landbouwactiviteit beschouwd. Paardenpension en KI-centrum worden in de landbouwzone aanvaard als activiteit op bestaande bedrijven en in bestaande gebouwen maar niet als creatie van een nieuw bedrijf.

Presentatie 4: “Ruiterpad Kasterlee”

Mies Meeus is schepen cultuur, lokale economie en toerisme van de gemeente Kasterlee. In deze landelijke gemeente zijn een aantal rijverenigingen en manèges actief en bovendien wordt de gemeente druk bezocht door recreanten te paard. De vraag naar de uitbouw van een ruiterpad werd dan ook gesteld. Het ruiterpad moest kwalitatief en attractief zijn, moest rekening houden met de andere recreanten, moest zo weinig mogelijk over privédoein. Bovendien zou best gestreefd worden om het pad langs horecazaken te leggen.

In de periode 2000-2004 werd een breed overleg georganiseerd met alle betrokken actoren, en werd een parcours uitgestippeld. De financiering van dit project gebeurde in het kader van LEADER, dat in die periode nog een apart staand programma was. De plaatselijke groep, PAK+, stond in voor 70% van de financiering. Hierin zit ook een gedeelte Europese steun. De gemeente Kasterlee leverde een bijdrage van 30 %.

De effectieve uitvoering van het ruiterpad gebeurde in de periode 2005-2006 en bestond uit het plaatsen van infoborden, palen en plaatjes en uit promotie van het ruiterpad.

Een aandachtspunt is de continuïteit van het project. Na de opstart moet blijvend geïnvesteerd worden in onderhoud en moet eveneens gewaakt worden om conflicten met andere recreanten te vermijden. Door deze problemen te beschouwen als uitdagingen kan de kwaliteit van de ruiterpaden nog verbeterd worden: door het inschakelen van het ruiterpad in een groter netwerk en door het aanbieden van arrangementen kan het succes versterkt worden. Problemen met andere recreanten kunnen verholpen worden door iedere recreant van zijn eigen pad te voorzien. Ook het zoeken van evenwicht tussen natuur en recreatie is een belangrijke uitdaging.

Nabeschuwing

Joris Relaes, Kabinetschef landbouw van Minister-President Kris Peeters, zorgde voor het afsluitend woord bij deze studiedag.

Hierbij benadrukte hij het succes en de positieve sfeer van de dialogdagen die plaats hebben gevonden tussen de paardenhouderijsector en de Vlaamse overheid. Door de dialoog over de knelpunten in de sector kan samen gezocht worden naar de mogelijke oplossingen om aan bepaalde knelpunten het hoofd te bieden.. Een van de knelpunten was dat de sector onvoldoende op de hoogte is van de mogelijkheden van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling. Met deze studienamiddag is gepoogd om deze leemte in te vullen.

Hij stelde ter afsluiting dat de paardenhouderij maximaal gebruik moet maken van de kansen die worden aangeboden in het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling.

Tot slot nam Nele Vanslembrouck, coördinator van het Vlaams Ruraal Netwerk, het woord om de talrijk opgekomen aanwezigen te danken, alsook de sprekers die op deskundige wijze de mogelijkheden van het Vlaams Programma hebben toegelicht. Als dank voor hun inzet kregen de sprekers een lokaal streekproduct aangeboden en werd iedereen uitgenodigd voor een afsluitende receptie.

